

Yabanc? Dil Olarak T?rk?e Ö?renenlere Yönelik Okuma Kayg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yabanc? Dil Olarak T?rk?e Ö?renenlere Yönelik Okuma Kayg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32700>

Özet

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Okuma Kaygısı Ölçeği (YDOYTÖ-OKÖ), yabancı dil olarak **Türkçe öğrenen** öğrencilerin okuma becerilerine yönelik hissettikleri kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. 2016 yılında geliştirilen bu ölçek, toplam 16 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, öğrencilerin okuma görevlerine karşı duydukları endişeyi ve motivasyon eksikliğini belirlemede etkili bir araç olarak tasarlanmıştır. Ölçek, tatmin edici düzeyde geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğunu kanıtlayan istatistiksel analizlerle desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okuma kaygısı, Türkçe öğrenimi, yabancı dil, psikometri, ölçek geliştirme, **faktör analizi**, dil edinimi, yabancı dil olarak Türkçe.

Yazarlar

H. Altunkaya, ? Erdem.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi gören bireylerin okuma becerileri sırasında veya öncesinde yaşadıkları **okuma kaygısı** seviyesini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu araç, dil öğretimi programlarında kaygı kaynaklarını tespit etmeye ve bu kaygıyı azaltmaya yönelik pedagojik müdahalelerin geliştirilmesine bilimsel zemin sağlamak için tasarlanmıştır.

Yapı

YDOYTÖ-OKÖ, okuma kaygısı yapısının ölçmektedir. Ölçek, bu psikolojik yapıyı 16 madde aracılığıyla ve üç farklı faktör (boyut) altında incelemektedir. Bu boyutlar, okuma performansına yönelik endişeyi, okuma materyallerinin zorluğundan kaynaklanan stresi ve genel dil öğrenme kaygısının okumaya yansımalarını kapsamaktadır. Ölçeğin çok boyutlu yapısı, okuma kaygısının heterojen doğasını yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, üç faktörden oluşan yapının uygunluğunu test etmek amacıyla gerçekleştirilen **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) ile incelenmiştir. Model üzerinde herhangi bir modifikasyon yapılmadan önce elde edilen uyum iyiliği indeksleri, modelin veri ile mükemmel düzeyde uyumlu olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bağılca uyum indeksleri şunlardır:

$\chi^2=191.7$ ($p=.000$)

$\chi^2/df=2.20$ (Kabul edilebilir sonuçları arasında, iyi uyum)

RMSEA= .049 (Mükemmel uyum)

GFI= .95 (Çok iyi uyum)

AGFI= .93 (iyi uyum)

CFI=.97 (Mükemmel uyum)

NFI= .94 (Çok iyi uyum)

SRMR= .055 (iyi uyum)

Bu indeksler, ölçeğin teorik olarak varsayılan üç faktörlü yapısının ampirik verilerle tutarlı olduğunu ve yüksek düzeyde yapı geçerliğine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliliği, Cronbach Alfa ($Cr\alpha$) katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen değerler, ölçeğin hem bütününde hem de alt faktörlerinde yüksek düzeyde güvenirliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik bulguları aşağıdaki gibidir:

Ölçeğin tümüne ait $Cr\alpha$ güvenirliliği: **.82**

Birinci alt faktöre ilişkin $Cr\alpha$: **.80**

İkinci alt faktöre ilişkin $Cr\alpha$: **.73**

Üçüncü alt faktöre ilişkin $Cr\alpha$: **.71**

Genel olarak .70 ve üzeri $Cr\alpha$ değerleri kabul edilebilir güvenirlilik düzeyini işaret ettiğinden, elde edilen tüm bulgular YDOYTÖ-OKÖ'nün tatmin edici ve kullanıma uygun düzeyde güvenirliliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde, temel olarak **doğrulayıcı faktör analizi** (DFA) kullanılmıştır. Analizler, ölçeğin 16 maddesinin üç farklı boyutta toplandığı doğrulamıştır. DFA sonuçları, modelin teorik yapısının güçlü olduğunu ve ölçülen yapının tutarlı bir şekilde ayrıştığını göstermiştir. Elde edilen uyum indeksleri (RMSEA, CFI, GFI gibi), modelin veriye üstün bir uyum sağladığını ve ölçeğin yapısal bütünlüğünün sağlam olduğunu teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: 16 madde ve 3 boyutlu yapı.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler.

Yaş Grubu: Üniversite düzeyinde veya yetişkin yabancı dil öğrencileri (Çalışman yapıldığı popülasyona göre belirlenmelidir).

Popülasyon Detayları: Yabancı dil öğrenme bağlamında Türkçe okuma becerisi gelişen bireyler.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert tipi ölçek** (1= Kesinlikle katılmıyorum - 5= Kesinlikle katılıyorum). Yüksek puanlar, yüksek okuma kaygısı düzeyini işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, Likert, psikometri, geçerlik, güvenilirlik, dil kaygısı, okuma performans.

Şinler, Ücret ve Test Yaşı

Test Yaşı: 2016

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Selahattin Dilidüzgün ile iletişime geçilmesi önerilir.

İletişim: sdilid@gmail.com

Ölçek taslamasına ait orijinal DOC dosyası buradan indirilebilir: [yabanci-dil-olarak-turkce-ogrenenlere-yonelik-okuma-kaygisi-olcegi-toad.doc](#)

Kaynaklar

Altunkaya, H. ve Erdem, ?. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere yönelik okuma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi. S. Dilidüzgün (Ed.), *Kuram ve Uygulama Bağlamında Türkçe Öğretimi* içinde. Ankara: Anı Yayınları.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Okuma Kaygısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek, 16 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır. Tam maddeler için orijinal referansa veya sorumlu yazara başvurulması

gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM